ZENDEGI-SALAM
ضمیمه روزنامه خراسان
پنج‌شنبه • ۲۱ تیر ۱۳۹۷
۲۸ شوال ۱۴۳۹ • ۱۲ جولای ۲۰۱۸
شماره ۱۹۸۶۳
۱۰۸۶

معرفی شگفت انگیزترین عجایب جهان، از دوران باستان تا به امروز

هفت‌گانه‌های قدیم و معاصر

یاسمین مشرف | مترجم

کنکاش

آثار شگفت‌انگیز هنر و معماری دنیا معروف به عجایب هفت گانه جهان باستان، نمادهای بارزی از خلاقیت و توانایی و سخت کوشی نسل‌های قبل به‌شمار می‌آیند. به‌محض این که اندیشمندان دوران باستان شروع به جمع‌آوری فهرستی از «هفت‌شگفتی» جهان کردند، این موضوع به خوراکی برای بحث در این زمینه تبدیل شد که کدام یک از دستاوردهای شگفت انسان در جهان، ارزش گنجانده شدن در این فهرست را دارند. با وجود اختلاف نظرهای زیادی که در این زمینه وجود داشت، فهرست کامل عجایب هفت‌گانه در نهایت حدود قرن دوم پیش از میلاد کامل شد. هرچند نیروهای طبیعی و خودِ انسان‌ها، بیشترِ این عجایب را نابود کرد. عجایب هفت‌گانه برای سازندگانشان نمادهایی از مذهب، اسطوره‌شناسی، هنر، قدرت و علم بودند و برای ما، شواهدی از توانایی‌های انسانی. با وجود تخریب‌هایی که در این آثار صورت گرفت، مجموعه این هفت اثر شگفت‌انگیز همچنان الهام‌بخش هستند و می‌توان آن‌ها را محصول قابل توجه خلاقیت و مهارت تمدن‌های اولیه بشر دانست. غیر از این فهرست قدیمی، در سال ۲۰۰۷ یک رأی‌گیری از ۱۰۰ میلیون نفر از مردم جهان صورت گرفت تا فهرست جدیدی از عجایب هفت‌گانه‌ای که امروزه وجود دارند به دست آید. پروند امروز، یک آشنایی کوتاه با عجایب هفت‌گانه قدیم و معاصر است.

عجایب هفت‌گانه قدیم

۱ هرم بزرگ جیزه | مصر

اهرام بزرگ، واقع در استان جیزه مصر در شمال قاهره و ساحل غربی رود نیل، تنها شگفتی دنیای باستان هستند که تا به امروز به بقای خود ادامه داده‌اند. این اهرام همچنین قدیمی‌ترین مورد در فهرست عجایب هفت‌گانه به شمار می‌آیند. مصرشناسان بر اساس برخی علایم و شواهد، هرم جیزه را متعلق به سلسله چهارم مصر یعنی خوفو می‌دانند که به عنوان مقبره‌ای برای وی ساخته شده است. خوفو با ارتفاع ۱۴۶/۵ متری خود، بیش از ۴۰۰۰ سال بلندترین سازه دست‌ساز جهان محسوب می‌شد و انسان مدرن نتوانست تا قرن نوزدهم سازه‌ای بلندتر بسازد. نکته شگفت‌آور در رابطه با این هرم متقارن، چگونگی ساخت آن بدون کمک ابزارهای مدرن یا تجهیزات نقشه‌برداری است و یکی از علل قرار گرفتن آن در صدر فهرست عجایب نیز همین است. دانشمندان معتقدند مصری‌ها از غلتک‌ها و سورتمه‌های بارکش برای انتقال سنگ‌ها به محل استفاده کرده‌اند. دیوارهای شیب‌دار در اصل به شکل پله ساخته شده و سپس با سنگ آهک پر شده‌اند. داخل اهرام شامل راهروهای باریک و اتاق‌های مخفی است که برای گیج و گمراه کردنِ سارقان قبر ساخته شد.

۲ باغ های معلق بابل | یونان

بر اساس گفته‌های شاعران یونان باستان، باغ‌های معلق بابل حدود ۶۰۰ سال قبل از میلاد توسط پادشاهی بابلی به نام بخت النصر دوم در نزدیکی رود خانه فرات در عراق امروزی ساخته شدند. از این باغات به‌عنوان شاهکاری باستانی در علم مهندسی یاد می‌شود. باغات معلق بابل، مجموعه باشکوه و حیرت انگیزی از انواع درختان، درختچه‌ها و گل‌ها بوده که در مجموعه‌هایی ردیفی روی محوطه‌های آجری بزرگی ساخته شده بودند. گفته می‌شود پادشاه بابل این باغ‌ها را به منظور رفع دلتنگی ملکه‌اش آمیتیس برای زیبایی‌های زادگاهش، سرزمین مادها (نواحی شمال غربی ایران امروزی) بنا کرد. آمیتیس شاهزاده سرزمین ماد برای ایجاد صلح و صفا میان دو امپراتوری، به ازدواج بخت النصر دوم درآمد. پس از مدتی آمیتیس که به آب و هوای خشک منطقه میان رودان عادت نداشت، دچار بیماری شد و بخت النصر برای بهبود حال همسرش دستور به ساخت باغ‌های معلق بابل داد. دانشمندان امروزی می‌گویند آبرسانی به این باغ‌ها مستلزم استفاده از سیستمی شامل پمپ، چرخ آبگرد و مخازنی برای حمل آب از شاخه‌های متعدد فرات به باغ‌هایی که در ارتفاع بالا قرار داشته‌اند بوده است.

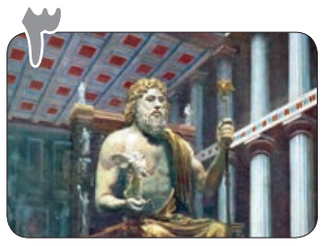

۳ مجسمه زئوس | یونان

مجسمه زئوس توسط مجسمه‌ساز یونانی به نام فیدیا ساخته و در معبد زئوس در شهر باستانی المپیای یونان قرار داده شد. ساخت این مجسمه که الهه رعد و برق را در حالت نشسته بر تخت پادشاهی نشان می‌دهد در اواسط قرن پنجم قبل از میلاد تکمیل شد. دو طرف تخت توسط موجودات افسانه‌ای که دارای سر یک زن، بدن شیر و بال‌های پرنده بوده نگه داشته می‌شده است. گفته می‌شود سر این مجسمه ۱۳ متری که در ساخت آن از عاج و طلای زیادی استفاده شده بود تا سقف معبد می‌رسیده است. مجسمه زئوس، مدت ۸ قرن در معبد المپیا قرار داشت تا آن که در قرن چهارم پس از میلاد، کشیشان مسیحی، امپراتور روم را ترغیب به بستن معبد کردند. با بسته شدن معبد، مجسمه زئوس به معبدی در قسطنطنیه منتقل شد و تصور بر این است که در نهایت در آتش سوزی این معبد در سال ۴۶۲ میلادی از بین رفت.

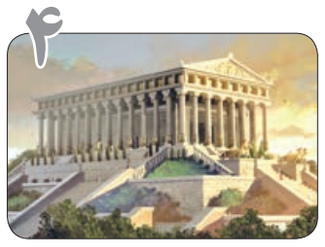

۴ معبد آرتمیس | روم

این معبد به دست رومیان باستان ساخته شده و پیشکشی برای الهه یونانی، آرتمیس بوده است. این معبد که در قرن هفتم پیش از میلاد در شهر بندری و باستانی افسس یونان، در سواحل غربی ترکیه امروزی قرار داشت، بر اثر سیل دچار خرابی‌های گسترده‌ای شد و در قرن پنجم پیش از میلاد مورد بازسازی قرار گرفت. نخستین بازسازی معبد ۱۰ سال به طول انجامید. منتها بار دیگر در ۳۵۶ سال قبل از میلاد و در طی یک آتش سوزی تخریب شد. طبق افسانه‌ها این آتش سوزی در شب تولد اسکندر کبیر به وقوع پیوست. حدود شش سال بعد ساخت معبد جدید برای جایگزین شدن با معبد سوخته قبلی آغاز شد که حاصل کار این بار نیز سازه‌ای قابل توجه و شگفت انگیز بود. معبد جدید پله هایی از سنگ مرمر داشت که به صحنی با حدود ۱۲۲ متر ارتفاع ختم می‌شد. در داخل معبد ۱۲۷ ستون مرمری با ارتفاع حدود ۲۰ متر و مجسمه‌ای از آرتمیس قرار داشت. باستان شناسان روی این موضوع که معبد مسقف نبوده و یا دارای سقفی چوبی بوده است توافق ندارند. معبد آرتمیس در ۲۶۲ قبل از میلاد بار دیگر به شکل گسترده‌ای تخریب شد.

۵ آرامگاه ماسولوس | ترکیه

آرامگاه هالیکارناسوس یا مقبره ماسولوس در جنوب شرقی ترکیه امروزی، یکی دیگر از عجایب باستانی و هفت گانه است. جالب است بدانید این آرامگاه برای یکی از پادشاهان هخامنشی در آسیای صغیر به نام ماسول و طبق نظر همسرش آرتمیس ساخته شده است. پس از فوت ماسول، آرتمیس که داغدار این فاجعه بود دستور داد تا بهترین معماران گرد هم آیند و زیباترین و باشکوه‌ترین مقبره دنیا را برای همسرش بنا کنند. این بنای عظیم به طور کامل از سنگ مرمر سفید ساخته شد و تصور می‌شود ارتفاع آن نزدیک به ۴۲ متر بوده باشد. طراحی پیچیده ساختمان، تلاشی برای تلفیق سبک‌های معماری یونانی و مصری بوده است. مقبره ماسولوس در بالاترین بخش ساختمان یعنی روی سقف بنا قرار داشته است. بخش عمده این بنای شگفت انگیز در زلزله‌ای که در قرن سیزدهم میلادی روی داد از بین رفت و بقایای آن بعدها به عنوان برج و باروی یک قلعه مورد استفاده قرار گرفت. در سال ۱۸۴۶، یکی از گچ کاری‌های زینتی قلعه توسط باستان شناسان استخراج شد که تا به امروز موجود است و به همراه دیگر آثار باقی مانده از این مقبره در موزه بریتانیا در لندن نگهداری می‌شود.

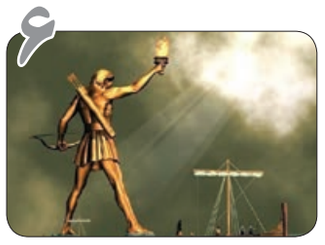

۶ غول رودس | یونان

این تندیس، مجسمه برنزی عظیمی از الهه خورشید یونان بود که در قرن سوم قبل از میلاد در ورودی بندر جزیره یونانی رودس توسط رودیان‌ها روی پایه‌ای ۱۵ متری از جنس مرمر بنا شد. ساخت این مجسمه که با بیش از ۳۰ متر ارتفاع، بزرگ‌ترین مجسمه دوران باستان شناخته می‌شود در حدود ۲۸۰ سال قبل از میلاد تکمیل شد و ۶۰ سال بعد بر اثر یک زلزله فروریخت. غول رودس هرگز بازسازی نشد. صدها سال بعد، بیگانگان به رودس حمله کردند و بقایای مجسمه را به صورت ضایعات فلزی به فروش رساندند. به همین دلیل، باستان شناسان چیز زیادی در مورد مکان دقیق مجسمه یا شکل ظاهری آن نمی‌دانند. عقیده بیشتر باستان شناسان بر این است که این مجسمه، الهه خورشید را در حالت ایستاده با فانوسی در یک دست و نیزه‌ای در دست دیگر نشان می‌داد. در سال ۲۰۱۵ در پروژه‌ای اعلام شد غول رودس بازسازی می‌شود، اما از آن جا که محل دقیق قرارگیری مجسمه معلوم نیست، بر سر محل ساخت مجسمه نیز اختلافاتی وجود دارد.

۷ فانوس اسکندریه | مصر

فانوس اسکندریه که در نزدیکی شهر اسکندریه مصر قرار داشته و توسط معماران یونانی طراحی شده بود نخستین فانوس دریایی ساخته شده در دنیاست. ساخت این فانوس در ۲۹۰ سال پیش از میلاد آغاز و حدود ۲۷۰ سال پیش از میلاد و در زمان فرمانروایی بطلمیوس دوم تکمیل شد و راهنمایی برای کشتی‌هایی بود که از بندر پررفت‌وآمد رودنیل، به شهر اسکندریه وارد یا از آن خارج می‌شدند. فانوس سنگی اسکندریه که با تراش دادن سنگ‌ها ساخته شده بود با ارتفاع ۱۲۰ تا ۱۳۷ متری خود، قرن‌ها دومین سازه بزرگ دست‌ساز بشر پس از هرم بزرگ جیزه شناخته می‌شد. باستان شناسان توانسته‌اند تصویر این فانوس را روی سکه‌هایی که از دوران باستان بجامانده بیابند. این فانوس دریایی نیز در چندین زلزله آسیب دید و در نهایت از بین رفت. باستان شناسان فرانسوی در سال ۱۹۹۰ میلادی بقایای این فانوس دریایی را در کف رودنیل و در قسمت شرقی بندرگاه اسکندریه یافتند. فانوس اسکندریه به دستور فرمانروای وقت مصر ساخته شده بود. جالب است بدانید که هزینه ساخت فانوس اسکندریه در زمان حال سه میلیون دلار آمریکا ارزیابی می‌شود.

عجایبی که هنوز هستند

۱ دیوار بزرگ | چین

دیوار بزرگ چین یکی از مشهورترین بناهای کره زمین است که از قرن پنجم قبل از میلاد تا قرن شانزدهم، توسط امپراتوری چین برای جلوگیری از حمله مغول‌ها به این کشور ساخته و در حال تکمیل بود. این دیوار که عنوان بزرگ‌ترین ساخته دست بشر را به نام خود ثبت کرده حدود ۴۰۰۰ مایل طول دارد و هر ساله میلیون‌ها گردشگر از سراسر جهان، روی این دیوار قدم می‌زنند.

۲ مجسمه مسیح | برزیل

مجسمه مسیح که در سال ۱۹۳۱ در بالاترین نقطه کوه کورکووادو برزیل ساخته شد حدود ۳۹ متر ارتفاع دارد. این مجسمه جزو ۵ تندیس عظیم جهان است که سالیانه بیش از دو میلیون نفر را برای بازدید آن به برزیل می‌کشاند. در سال ۲۰۰۸ یک رعد و برق وحشتناک به دست مجسمه برخورد کرد اما به علت سنگی بودن مجسمه آسیبی به آن وارد نشد.

۳ ماچوپیچو | پرو

این بنای تاریخی در پرو احتمالا به عنوان یک ساختمان نظامی در دوران امپراتوری پاچاکوتی ساخته شده است. معماری این بنا که در قرن ۱۵ میلادی در ارتفاع ۲۴۳۰ متری و با وسعتی حدود ۳۲ هزار هکتار ساخته شده است، به سبک کلاسیک و دیواره‌های خشتی چین است. وزن برخی از سنگ‌های به کار رفته در بنا به بیش از پنج تن می‌رسد. چگونگی حمل این سنگ‌های عظیم به محل، عامل تعجب باستان شناسان است.

۴ چیچن ایتزا | مکزیک

این ساختمان فوق العاده قدیمی که در مرکز منطقه یوکاتان مکزیک قرار دارد ۶۰۰ سال قبل از میلاد ساخته شده است. معماری این بنا که در قرن ۱۵ میلادی در ارتفاع ۲۴۳۰ متری و با وسعتی حدود ۳۲ هزار هکتار ساخته شده است، به سبک کلاسیک و دیواره‌های خشتی چین است. وزن برخی از سنگ‌های به کار رفته در بنا به بیش از پنج تن می‌رسد. چگونگی حمل این سنگ‌های عظیم به محل، عامل تعجب باستان شناسان است.

۵ کولوسئوم رم | ایتالیا

این بنا متعلق به ۸۰ سال بعد از میلاد است و در مرکز شهر رم در ایتالیا ساخته شده است. ارتفاع بنا حدود ۴۸ متر است و به شکل یک بیضی با قطرهای ۱۵۶ و ۱۸۸ متری ساخته شده است. کولوسئوم در ابتدا به منظور تماشای مسابقه میان حیوانات ساخته شد و سپس برای نبرد میان گلادیاتورها مورد استفاده قرار گرفت. این ساختمان عظیم ظرفیت ۵۰ هزار نفر را دارد و هزینه ساخت آن به پول امروزی در حدود یک میلیارد دلار است.

۶ تاج‌محل | هندوستان

تاج‌محل که در نزدیکی شهر آگره هند قرار دارد به دستور شاه جهان، پنجمین امپراتور گورکانی هند و به یاد همسرش ممتاز محل ساخته شد. ساخت تاج‌محل که تلفیقی از معماری ایرانی-اسلامی است در سال ۱۶۴۲ میلادی آغاز شد و ۲۲ سال به طول انجامید. در عملیات ساخت تاج‌محل از بیش از ۲۰ هزار کارگر و هزار فیل استفاده شد. گفته شده که کارفرما پس از پایان ساخت این بنا دستور داد دست معمار آن را قطع کنند تا نتواند بنایی بهتر از این مکان بسازد.

۷ شهر تاریخی پترا | عمان

این شهر باستانی در ۲۶۲ کیلومتری جنوب شهر عمّان پایتخت اردن واقع شده است و کل شهر در کوه و در دل تخته سنگ‌هایی به رنگ سرخ و صورتی تراشیده شده است. از اینجاست که نام این شهر زیبا پترا نهاده شده است. کلمه پترا به زبان یونانی به معنی «صخره» است و چون تمام اجزای این شهر باستانی در صخره کنده کاری شده است، آن را پترا نامیده‌اند.

منابع پرونده: history.com، karnaval.ir، setare.com و بیتوته